

▶ ЦЕ ЦІКАВО!

ПЕРЕ-ВАЛ ВІД ПЕРЕСОПНИЦІ ДО ПЕРЕКАЛІВ

50-кілометрова відстань від села Пересопниця Рівненського району до села Перекалі Демидівського району, проходячи через Млинівщину, сповна заслуговує на статус незвичного етимологічного пере-валу. Бо тут, як на диво, фактично за декілька кілометрів одне від одного розташувалися населені пункти із початковим «пере» у своїй назві – Пересопниця, Переділи, Перемилівка, Перевередів, Перекалі. Більше того, кожне з цих сіл позначене як видатними особистостями, так і подіями, визначальними для всієї України.

Про неї знає кожен Президент

Цей символічний пере-вал створювався не один рік, і загалом не одне століття. Бо, скажімо, Пересопниця вперше документально датується періодом Київської Русі, а Перевередів від Пересопниці майже на півтисячі років «молодший». Така вікова різниця породжує закономірну думку про те, що вищезгадані назви не мали одного етимологічного кореня, а виникали самі собою. Ось так, самі собою, вони існують і понині, хоч неабияк переплітаються і долями людей, і подіями. Причому, доволі вагомими на тлі України.

Скажімо, Пересопниця насамперед відома завдяки Євангелію, яке тут писалося і на якому наразі присягають українські Президенти. Загалом це – перший відомий переклад євангельського тексту українською літературною мовою письмових джерел, що датується 1555-1561 роками. Нині Пересопницьке Євангеліє знаходиться в Інституті рукописів Національної бібліотеки ім. В.І.Вернадського НАН України і, до речі, потребує нагальної допомоги, бо через техногенні чинники руйнуються пергаментні сторінки і палітурка, бліднуть мініатюри.

Григорій-іконописець створив диво

Що стосується Перевередова, то його велично прославив Григорій-іконописець, унікальний художник, у якого полотна для храмів замовляла Волинь. А найяскравіший сплеск таланту Григорія-іконописця позначений 1746 роком, коли він намалював до поясне зображення Богоматері з Немовлям на лівій руці, і ця ікона надалі стала чудотворною. З даного приводу в «Історико-статистичному описі приходів та церков Волинської губернії» за 1888-й рік подано такий запис: «...протоіерей Олександр Лозовський приніс ікону в М'ятинську церкву, за десяток кілометрів від Перевередова. Тут вона освячена і благословленна. Поставлена на підвищенні за престолом. Ведеться книга запису чудес від ікони. Символічним пам'ятником цих чудесних зцілень стали костури кульгавих, ковтуни волосся, одяг, покритих ранами людей, та інші предмети, які були залишені в церкві зціленими прихожанами... А відлік чудес почався від 26 жовтня 1766 року, коли яскраве світло освітло храм. Це засяяла ікона. Та так, що від неї заблищали куполи. І нині ікона Богоматері з Немовлям перебуває у М'ятинській церкві. До неї не припиняється паломництво».

Джерела струменять, Чубинський відроджується

Перемилівка. У XIX столітті населений пункт, назва якого означає перепочинок (постароруськи «перемилля»), міг стати відомим бальнеологічним центром, адже вода із розвіданих тутешніх мінеральних джерел за своїми властивостями прирівнювалася до води на знаменитому курорті Спа у Бельгії. Однак задуми так і не дійшли до здійснення. Натомість Перемилівці пощастило на інші витоки – національно-духовні. Річ утім, що звідтіля родом походять предки автора гімну «Ще не вмерла Україна» Павла Чубинського. Тут у XVIII столітті жили його прапрадід Казимир та прадід Франц, котрий повернувся до православ'я з римокатоликів і почав іменуватися Петром, а пізніше придбав земельний наділ під Києвом, де й народився Павло Чубинський.

Ось вам і неПЕРЕСічний туристичний маршрут

Свою славу історію і славних вихідців мають також села Переділи та Перекалі. Зокрема, в останньому народилася відома українська письменниця Антоніна Листопад, Герой соціалістичної праці, депутат Верховної Ради СРСР Антоніна Гладчук. Загалом усе це навіює на думку, що кожне із сіл отого пере-вального ланцюжка могло б стати об'єктом цікавого неПЕРЕСічного туристичного маршруту. Або ж своєрідною історично визначеною місциною на кшталт «золотих кілець», які нині активно втілюються у життя і які покликані зберігати та примножувати набути рідного краю. Принаймні, такі думки нав'ялися мені, коли проїздив по цих місцях та закріпив вельми цікаву ландшафтну закономірність.

Євген МЛИН.